

Latweeschu Awises.

Nr. 21.

Zettortdeenâ 22. Maji.

1858.

Awischu sinuas.

Behterburga. Melaika Keiseram Nikola-jam tam pîr mam par peeminaas-sihmi beerfes nammâ Behterburgas kaupmanni littuschî taifihî Wîna afmina bildi. Us to bij famestî 50 tuhft. fudraba rubt., bet kad ta tillai 30 tuhft. rubt. makfajusi, tad tohs atlittuschus 20 tuhft. rubekus nowehlejuschi us tam, lai nabbaga kaupmannu behrnus ar to naudu Krohna flohlâs warretu doht. Keisers to laipnigi irr apstiprinajis.

Rihga. Muhsu Kungs un Keisers Widsemmes zeen. Gubernatera lungam von Effenam un Widsemmes Domehnu-teefti pateizibas grahmatu laidis par to, ka 1857 gaddâ galwas-nauda Widsemme riktigi irr ismakfata.

Rihga. Nu tas wihrs, kas kummedinu nammâ rahda, kâ ta semme un tee Deewa raddijumi pehz kahrtas effoht radditas un pasaulê nahkufchas, Zenderska lungs, us Rihgu atnahzis un tur to rahda! Us Jahneem gan arri Zelgawâ to dabbusim redseht.

Rihga. Kahdi 15 gaddi atpakkal Rihgâ eebrauzis nekahdu dampfuggi ne dabbuja redseht! Bet taggad ifdeenas wairak ne kâ weenu tur warri redseht, kas nahk woi aiseet, woi uppntallâ stahw un no teem melneem duhmeem pasihstams kas no fkurstena isnahk. 1857 gaddâ pascheem Rihdsineekeem jaw peederreja 13 dampfuggi, kurzeem darba deefgan bija gan pee pilfata, gan Daugawas grihwâ un rehdirâ, gan us Dubbulteem un Zelgawu, ir us Behterburgu un Bahzsemmi brauzoht. Schi gaddâ to buhs wehl wairak. Ifdeenas ees kahdi 3 dampfuggi us Dubbulteem, 1 starp Zelgawu un Dubbulteem, tee zitti pee Rihgas kâ lihds schim. Bes tahm wehl 4 eet us Behterburgu un arri weens no Leepajas us Wentspilli, Rihgu, Arensburgu, Per-

nawu, Apsalu, Nehwalu, Kronstatti un Behterburgu. Tad eet 3 no Rihgas us Stettinu, 2 no Rihgas us Libeki un 1 no Rihgas us Kopenageni Dahnušemme un us Ullu Calenderu semmê. Ja tik buhs gattaws tas dselses zelsch no Dinburgas us Rihgu, tad gan dauds wairak dampfuggu nahks no sweeschahm semmehm.

Leepaja. Sprantfchu dselses-zetta Insheneeri pee Leepajas un pee Dinburgas taggad ar to darbojâhs, ismehroht, noswert un aprehknaht, kâ tas zelsch no Dinburgas za ur Zelgawu us Leepaju ees. Arri dsird, ka taifischoht tahdu zekku no Rihgas us Leepaju. Lai Deews dohd ka tik jaw fahktu.

Atene israkfuschî wezzu leelu kummedinu nammu, kas preekfch kahdeem 1000 gaddeem nodedsis un ar laiku ar gruêscheem, nihkoneem, afmineem un semmi gluschî apbehrts bijis. To fauz par Grodus Attikus kummedinu nammu. Wissu to preekfchpuffi jaw irr israkfuschî un nu warr redseht zif brihnum flaishta leela ehka ta bijuse. 12 tuhftoschi zilwektur warrejuschî fehdeht us marmora afmina fehdeleem un kummedinu flattitees. Ar ugguni wiffa augfchpuffe maitata tappuffi.

Indija. Taggad tur fahzees karstais laiks, un aplama karstuma un faufuma deht par dauds gruhti irr karroht. Europeeri ne spehjoht tahdâ laikâ karee-gruhtibas iszeest un arri niknas fehrgas tad plohsfotees. Indijeri to wairak radduschî, weeglaki pahrzeeschoht un tadeht taggad taifotees atkal us dumpi; tee behgti kas no Luknowes isdsihtee, fahk falassitees un fakrahtees Baresles pilfata. Baadura-Kans teem eetaifijees par wirfneeku un tee zitti dumpineeku iwaddoni, ir tas niknais affins-kahrigais Nena-Sahibs padewees schim par klaufitajeem. Neko darriht! Calendereem buhs atkal ja eet kareâ un tadeht leelais Generals Kampbells raf-

stijis us Londoni, lai tam fuhtocht wehl papillam paliga. Gulenderi atkal dohdahs us Kawnpuri un tur salassa sawu kaxra-spehku. Lai Deews teem palihds to breefmigo dumpi un ne-isteizamu pohstu ahtri beigt.

Londone. Sinnafeet ka pehrnaja gadda ne isdewahs to telegrawes drahti list Atlantika juhra, kas no Jhru semmes pa juhvas dibbeni ees us Ameriku. Pahrs simts juhdes to likkufchi, ta drahte pahrtuhke un bij pagallam. Nu taisijufchi jaunu drahti, 3012 enl. juhdes garru, eelahdeju-fchi to kuggos un fahls atkal to list juhra un zerre ka scho reisi labbi isdohsees. Apdohma kas tas par darbu un mafsu, bet arri kahds leelais labbums ar to buhs.

Montenegrus. Pee Grafowas pilfata 11 ta Merzi Turki ar Montenegrus kalna-landim dikti is-kahwufchees, kahds tuhst. Turku pagallam un pil-fahts nodedsinahts tappis. Schis stihdis un fchi karroschana neweenam ne patihl, wissuwairal ne teem rohbeschneekem — Gistreibereem — un tadeht tee zitti waldineeki scho wezzu wezzu eenaidu stary Turkeem un scheem kalna-landim gribb islihdnsinaht un ne gribb teem wehleht karrotees. Arri Sardinjeri ar Neapeles waldischana fanihkufchi ta dampfugga labbad, ko Ne-apeles Aehninsch ne gribb atdohht tamdeht, ka isgahju-scha gadda ar scho kuggi tee dumpineeki tappe fanemti, kas Neapeles gribbeja eelaustees. Gulenderi un Sprant-schi schohs gribb meerinaht. Arri ta draudsiba stary Gulendereem un Sprantscheem wairs naw til karsta un tee kurn weens prett ohtru gan schahdu gan tahdu wainu labbad. —j.

Zannas sinnas.

No Wahzsemmes raksta, ka tai 1ma Merza mehnescha deena leela Rein-uppe, kur ar kuggem brauz, bet kas scho seem dikti sekla zaur to leelu faufumu palikkufi, ar leelu stahiti un leelu-gabbalu trohkfni premiinas almini eelaidufchi, lai tas pehz-nahkameem par atminnu pee fchi neredseta uhdens masuma buhtu. Wirfs ta almina bija 36 kuggi-neeku wezzaku wahrdi lihds ar to gaddu 1858 dsilli eekalti, un schis notikkums tappe walsts ruffos ee-

wilfts. Tai deena tappe waklara leela gohda mal-tite noturreta, kur beidscht wihnu dserroht kuggi-neeki isfauze; „Kaut nekad zaur til semmu uhdene ne taptu kuggoschana apturreta un tas schodeen Rein-uppes dibbeni nolaisht almins mums nedf arri muhsu pehznahkameem nekad wairs ne buhtu redsams.

Sprantschu semme. Raksta, ka tur ne senu kahds gans (tur leeli zilweki ween gannos dsenn, un ne wis sentas, ka pee mums) ne tahku no Kaugres zeema, effoht no schleffera (atslehgu kalleja) lizzees skunstigus spahrnus ustaisitees, ar kurreem warr pa gaisu laistees. Un redst, kallejam taf pehdigi isdewahs tahdus spahrnus ustaisiht, ar kurreem gans warrejis 30 pehdas no semmes pa gaisu skreet; bet til tas wehl schim gaisa skrehjejam truhl-stoht, ka ne warroht grohstees un skreet kur pascham patihocht; to wehl gribboht isgudroht. Dsir-desim woi isdohsees; jo ar to jaw dauds irr is-puhlekufchees, bet welti. G. F. S.

Derrigi padohmi.

Tahs labbalas iskaptis gan til ahtri ne paleef neaffas, bet ahtri luhst. Tahs warr ta falohchteht. Skaidri ja-ismasga tahs pahrlaustas weetas, tad tahs ja-eebersch ar farihwetu Boraksu (ko Apteekes warr dabuht) un us to weetu ja-usleef gabbalinsch spohscha warra jeb missina. Tad lai kalleis sawu knihpstangu sohbus notaisa itt lihdsenus ta ta to luhsumu ar knihpstangu sohbeem wissur weenadi warr safpeest un saturreht. Tahs knihpstangas tad janonemm no tahs iskaptis un itt farkan balti ug-guni janodedsina; tad ar tahm knihpstangahm ta pahrsprahgufe iskaptis weeta jafaspeesch — un redst par azzumirkli tas warsch jeb missinsch iskuht un un tas sprahgums irr falohchteht. —j.

Kahds wahrds par gohwu ahriste-schannu. Pilsatods, apteekes eegahjis dsird un redf dauds feewinas, kurras par masu, ir par jo leelu naudu prassa pirkt: Kreima kohfu, lahtscha taukus, tschuhfsku eljas, skangu droppes un wella fuhdus, u. t. j. pr. Zittahm effoht us papihri dasch daschadas tahs sahles usrakstias, kurras no mohderehm par labbu wahdu ir par mafsu effoht

isdabbutas. Zittas pirkotees tahs sahles un dohdohd gohwim, dohmadamas ka gohwis flimmigas effoht; zittas atkal talabb, lai ragganas un skaudigas azzis winnu gohwim neko ne warroht padarriht. Abbejas fuhdsotees, ka gohwis mas peena dohdohd, un us peenu paplahna kahrta ta kreima nostahjotees.

Rakstijaja dohmas to fajuttuscham irr tahdas: Kaut jelle tee zihwezini, kas no ragganam un tahdeem mahnekteem baidahs, weenreis prahdu nemtohs! Kaut jelle wiffi arraji dsihotohs wairak us grahmatu lassifchanu, tad tuhlin zittadas dohmas par knappu peenu un kreimu un par lohpu flimmibahm teem rastohs. Tad drihs, — ka retti taggad jau sah darriht, lassidami Awises un Paleijas Zahna grahmatâ par lohpu kohpfchanu, sahktu us labbaku wihfi sawus lohpus kohpt, ka tur tohp mahzihts; tad drihs nojehgtu, ka labba un prahtiga lohpu kohpfchana, un ne wis apteeke sahles, peenu un kreimu wairo. Sahles pirkt un lohpeem doht, ne buhtu wis flikti, ja reds lohpus fehrgam un to kaiti, kura tee fehrg pasihst, bet ja ne to kaiti nei arri tahs sahles sinn, kura kaiti winnas derrigas, tad skahde ne til ween tahs naudas, ko par winnam isdohd, bet wehl wairak to lohpu, kuras dohmadams ahrsteht, rohnahs wehl wairak samaitajis.

J. B.

Bappu junti. Wahzjemneeki apdarwatu pappi (t. i. bees, stihws papihrs), parleeku isflawe, ka derroht gan jumfchanai, gan tahdu trauku aptaisfchanai, ko no schurkeem un pellehm grihb aisfargabt, (jo schahs daikti apdarwatu pappi ne ais teekoht), gan uhdena rinnu isfifchanai, gan feena un labbibas kaudju aplahfchanai u. t. j. pr. Warr gan dohmaht, ka derr. Peetikt jau peeteel ilgi. Warrbuht, ka ihsti labbu juntu maseem nammeem ustaitu, kad papreeksch wiffu juntu nositu ar it plahnahm pufszella dehlehm, ne wifs swihnisli, bet weenu blakkam ohtru, un tad us tahm dehlehm to pappi usnaglatu. Dahrgaks gan sinnam buhtu tahds junts par salmu juntu, bet ne wiffai. Ne waldsetu til resnu spahru, un schalmenes un knutteki atstahdu pawiffam, kas tatschu, lai arri ne

schim brihdim, tomehr par ihfu laiku maffahs deefgan; un lehtaks buhtu teescham par teem mescha pohstijajem, labbu-junteem. Kohschaks buhtu arridsan dauds par salmu junteem, kas, masai ehkai uslikti, to tihri par lehmu padarra. Un kohschums naw smahdejama leeta! Derresim — kur kohsch un spohdri uskohpts nammelis, tur mehds arridsan tee eedfihwotaji no ahrpusses neween bet arridsan no eefschpusses jo spohdri, jo gohda = pratteji buht; kur atkal noplifis junts, apgahnitas feenas, dublota durwju preekscha, — tur teescham nabbadsiba ween ne buhs wainiga, bet wairak flinkums, ne spohdriba pee meefas un dwehfeles. Te minneschu: Par wiffahm tautahm warrbuht jo spohdri uswedahs Ollandeeschi. Tur katra faimneeze katra nedetu wiffu sawu nammu masgajoht ne ween feenas bet arri juntu. Gaddijahs weenreis paschu kehniham zaur weenu zeemu braukt, kas ihpaschi sawas spohdribas labbad bij isflawehts. Kehniham eefschahwahs prahta apstahtees un eet weena nammeli eefschâ flattitees, zil tur tahs spohdribas. Saimneeze eeraugusi, ka karreete durwju preekschâ apstahjahs un kungs kahvj ahra un taifahs nammâ ee-eet, eet winnu nammâ sagaidiht. Kungs, ar winnu apfweizinajees, taifahs istabâ eet. Bet faimneeze, ka wista isplehtufees, leefahs ka ne laidifchoht eefschâ. „Nu, mahte, woi ne laidifi manni sawa istabâ eefschâ?“ prassa beidsiht kehnihsch. Mahmina, sinni ka sawu kehniham ne pasinnusi, atbild: „Kälabbad ne, zeenigs kungs!“ „Bet luhgtohs, lai juhs sawas kurpes tepat pamestut nammâ. Scho paschu rihtu sawu istabas grihdu esmu nobersufi.“ Kehnihsch pasmehjees, darrija pehz winnas prahta.

—e.

Smeektu stahis.

Jaw lassitajs irr dauds reis muhsu Awises lassijis no tahm semmes trihzeschanahm, kas pehen dauds weetas ta arri Unguru semme peeredsetas. Klausfees nu kahdu johku, kas tur tai laikâ notizjees. J. zeemâ dsihwoja gohdigi pahrtikluschi semneeku lautini, kam arweenu, warrbuht kahds mahju saglis to darrijis, daschadas mantas no behnina

istabas — isjudde, bes ka blehdis buhtu peenahkts. Zogahjuscha ruddeni fainneeki nokauj brangu wepri, un to arri behnina istaba pakarr. Ohtra deena wepris pagallam. Nu fainneeks dusmigs eesauzabs: „Al tu blehdi, pagg, pagg! es tewi mahjischu.“ Us seemas fwehtkeem teek ohtris wehl jo treknis wepris preeksch seemas fwehtku defahm nokauts un atkal turpat behnina istabelé pakarrinahts; bet fainneeks bihdamees, lai bes defahm ne paleek un ir schis wepris ne aiseet pirmejam pakka — peekarr itt klast leelu missina pulsteni, kas lai swanna, kad atkal saglis nahk un tad to warretu notwehrt. Tschakla fainneeze, lam arridjan dasch audefla un dsijes gabbals no behnina bij nosuddis un bihdamees lai bes galkas ne paleek, stahweja allasch us wakri, ka tik lihds, ka pulstens fahls skanneht, warretu eet sagli fakert ka pelli lammatas. Batlabban muhsu minneta fainneeze kehki (kukna) un wahra ehst. Te fahk augfcham pulstens stipri skanneht. Saimneeze to dsirredama,

dohma, nu irr saglis klast, lezz par treppehm augfcham un eet itt lehni par behnina istabu dohmadama, nu buhs saglis naggos! Saimneeks arri to pulstena skannu isdsirdis dohdahs arri augfcham ar leelu stibbu un eeelen itt lehni patumfcha behnina istabinu un eerauga weenu zilweku pee wepra klast, fo schis par sagli turreja, un fahk tik tam us muguru ar stibbu wilkt. Saimneeze pa tumfu atkal fainneeku par sagli turredama schauj prettim un plehsch ar naggeem azzis ahra. Ta tee isgi kahwuschees lihds weens ohtru par treppehm pee semmes nowilzis gaisma un laudis paliga faskrehjuschi. Nu tik gaisma nahkuschu — pasihstahs weens ohtru nn reds, ka a b b i bij dikti maldijuschees. Abbi nu nosplahwehs par tahdu peewilschanohs bet muguras jaw dikti fuhksteja wehl daschu deenu. Bet kas to pulsteni bij eekustinajis? kas bij pee to wainigs? Zits nekas, ka semmes = trihzeschana. Ta semmes = trihzeschana ne ween leelu skahdi, bet arri sawus johkus bij padarrufe. E. F. S.

S i n n a.

Zuhfu dahwanas miht R. R. b. g. (no W.) esmu dabbujis un no firds pateizu. Dohschu gan sawa laika bet zittu no teem ne drihstu eelikt Awises.

Zeen. P. ff. . mahz. R. . . ll. no firds pateizu par juhfu dahwanahm. Ar preeku dohsim Awises, ta ka buhs ruhmes. — Zeen. W. — g no J. Zuhfu nandas grabmatu esmu dabbujis. Uygahdaschu.

Basuizu sinu Rri. 9.: tabdi wahrdi drakka missijuschees: Sta rinde n. a. lassu tu kschahm, bet ne tumfchahm; un lassu Rubl. 14, 30 bet ne w. 40. — Tapat arri Rri. 19 ne lassu: Wahzjemme. Brestawa, be Sprantschu semme, Brestas pilfata.

No firds pateizu par pirmahm dahwanahm preeksch Luttera peeminnas = stabbu Wormfe, probt par 1 rubl. un par 20 un atkal 25 kap. f., wehl 1 rubl. 30 kap., 11 kap. E-3.

Labbibas un prezzu tirgus Rihga tai 19. Maija un Leepaja tai 17. Maija 1858 gadda

M a f f a j a p a r:	Rihgā.		Leepajā.		M a f f a j a p a r:	Rihgā.		Leepajā.	
	R.	S.	R.	S.		R.	S.	R.	S.
1/3 Tschetw. (1 puhru) rudsu . 165 —	1	75	1	80	1/2 puddu (20 mahz.) dselses . . .	—	85	—	90
1/3 " (1 ") kweeschu 200 —	2	65	3	—	1/2 " (20 ") tabaka . . .	1	50	1	40
1/3 " (1 ") meeschu 160 —	1	65	1	70	1/2 " (20 ") schkichtu appiu . . .	—	—	1	80
1/3 " (1 ") auju . 115 —	1	20	1	—	1/2 " (20 ") schah. zuhku gall. . .	2	20	2	20
1/3 " (1 ") siru 200 —	2	25	1	80	1/2 " (20 ") trohna linu . . .	1	90	1	80
1/3 " (1 ") rupju rudsu milt. . .	1	70	1	80	1/2 " (20 ") bracka linu . . .	1	20	1	—
1/3 " (1 ") bihdeletu 250 —	2	60	2	60	1 muzzu linu fehlu . . . 5,00 lihds	7	50	6	—
1/3 " (1 ") kweeschu mil. . .	3	25	3	50	1 " filku . . . 9,25 —	9	50	9	—
1/3 " (1 ") meeschu putraim. . .	2	50	—	—	10 puddu farlanas fahls . . .	4	75	5	—
10 puddu (1 birkawu) seena . . .	3	50	3	—	10 " baltas rupjas fahls . . .	4	80	4	60
1/2 " (20 mahz.) kweesta 400 —	4	15	3	40	10 " " smalkas " . . .	4	75	4	—

Leepaja lihds 17. Maija. d. atnahf.: 72 fuggi un isgabj. 69. Rihga lihds 19. Maiji. atnahf.: 424 fuggi. isgabj. 154

Atnahkuschas: 647 struhgas un 1106 plohtii.

B r i h w d r i e k e h t.

No juhrmallas-gubernements augstas waldischanas puffed; Oberlebrer G. Blaesfe, Jenfor. Jelgawa, tai 19. Mai 1858.

Jaunas sinnas.

Sahmu femme irr 12 juhdses garra, kahdas 11 juhdses platta falla muhsu juhra, ais Dundagas, kas appafsch Widsemmes waldischanas stahw, un kam 1 pilfats un 14 kirspheles. To pilfatu nosauz Arensburgu, un to preefsch 205 gaddeem Olsteines leelskungs Magnus, kas tobrihdi Sahmu semmes bislapis bijis, irr par pilfatu zehlis. Wehl taggad effoht ne tahfu no pilfata muhru druppas no tahs zitfabrtigās jautas bislapu pils redsamās. Schi Ahrensburgas pilfatā effoht tiffai kahdi 2 tuhft. eedshwotaji, 200 nammi, 1 Lutteru un 1 Kreewu basniza. Awisēs lassiju, ka pehrnajā 1857 gaddā, Sahmu semmes Lutteru basnizas teešā tiffai pawisfam 934 behrni (no teem 49 ahrlaulibā) peedsimufchi, 940 zilweki (weens no teem 99 gaddus wezs) nomiruschi un 238 pahri laulati.

Sprantschu femme. Dasch no mihtem lassitajeem warbuht tāpat dohmahs, ka es lihds schim dohmaju: „Sprantscheem waijaga buht zaur zaurim mahziteem laudim; jo tee smalki, weegli laudis, baltu kweeschu maisi ween ehd, un wifsham semmehm gribb tā kà preefschshime buht; jo wiffas jaunās mohdes „feewischkeem“ tiffai no Parihses nahk, un tohp ar kabribu usnemtas; bet ahu! „Naw wis wifs selts kas spihd“ — mahza jaw Wahzu fallkams wahrds — un tā arri irr. Nu pat Wahzu Awisēs lassiju, ka no schi gadda 2231 nekrushcheem, kas karra deenestā nemti, 1214, tad nu wairak ka pufse, ne prohtoht ne lassihht ne rakstihht. No scheem 2231 nekrushcheem tiffai 925 mahkoht lassihht un rakstihht; tadeht nu tur arri waldischana us to speeschotees labbas skohlas, un skohlmeistereem labbas lohnes eerikteht. Woi redsi, lassitajs, ka Sprantschōs wehl muftaki laudis ne pee

mums Kursemmē; jo — nebba taggad wairs kahdu atraddihhs, ir jo wahjōs pagastōs, kas ne mahk sawu grahmatu, lai nu arri buhtu tik dseefsmu grahmatu ween, lassihht un kahdu meldinu pehz wezsethww wihjēs dseedahht G. F. S.

No Dignajēs.

1857 gadda 1 Awischu peeliffuma Nummuri beidsamu reisi sinnu biju dewis no sawas draudses behdahm un preekeem. Tur arridsan par muhsu basnizas pahrtaišschanu biju peeminnejis, ka wifshadi ar to gabje un wehl ne bija gattawa. Nu ar preeku warru fluddinaht, ka Deems laipnigi palihdsejis un ka 27 Jubli deenā effam eegahjuschi sawā gattawā Deewa nammā. Tai deenā muhsu firds mahzeja fajust Dahwida wahrds 84 dseefmā. Mehš gan sinnam: (Ap. darb. 7, 48). Tas wifsaugstakais ne dshwo nammōs, kas taifiti ar rohkahm; kà tas Braweets fallka: ta debbefs irr mans gobda krehslis un ta semme mannu kahju pameflis; kahdu nammu juhs mannim uštaišseet, tā tas kungs fallka, jeb furra irr ta weeta mannas duffeschanas; Meggi manna rohka scho wiffu irr taifshjusi? un (Ap. darb. 17, 24). Tas Deems, kas to pasauli irr darrijis, un wiffu, kas tur eelshā, schis, semmes un debbefs kungs buhdams, ne mahjo ar rohkahm taifitās basnijās; nedš arri Tam no zilweku rohkahm kalposchana noteek, itt kà Tam kas waijadsetu; Wifsch wiffseem dshwibu dohd un dwašchu un wiffas leetas. Bet mehš lihds schim tā kà sweschumā bijam, stundamees no weenas mallas us ohtru, un peeminnejam Israēla behrnus, kad pee Bahbeles uppes raudaja Zianu peeminnedami un fozjidami: Ja es tewis aismirštu Jerusaleme, tad lai manna labba rohka tohp aismiršta. (Dahw. ds. 137 5). Bija arweenu prahtā

tee stahsti, kur Deews Israëla behrneem pawehl ween-weenigi Zianas kalnâ Tam uppurus atnest, un aisleedse schury turp us teem kalneem un angstummeem kalpohi. Zo basniza irr draudses widduzis, no kurrenes, lâ no mihlas faules, gaischuma un fultuma starri eespïhd wiffâs tumfchâs buhdinâs un mahjâs un firdis. Tas Kungs Deews lai mums nu swehti un usturr un pasarga scho weetu, kur winna gohdiba miht, un dohd no turrenes sawas swehtibas baggatâs straumês isgahst pahr wiffu Dignajes draudst. Un tas pats Kungs, lam par gohdu scho nammu eeswehtijuschî, lai arridsan ar scheblastibu eeredf wiffus, kas ar scho darbu mihligi pubhejuschees, to mihfu waldibu, kas apgahdajusi, tohs draudses strahdneekus, kas sweedrus naw taupijuschî, tohs preezigus dewejus, kas ar mihlestibas dahwanahm baggatigi ispuschkojuschî basnizas eelschpuffi. Zo zaur schahm mihlestibas dahwanahm ween warreja uszelt tahdu jauku altari ar apseltitahm stabbu galwahm un pehz muhsu jaukas bildees mehra taifitu, tahdu smukku spreddiku krehflu, — tahdas brangas ehrgelès, fo mums Martina kungs til spohschâ un mihligâ skannâ ustaisija. Zaur schahm mihlestibas dahwanahm ween warreja pee ee-eschanas nolikt jaunus altara rikhus, jaunu sudraba bikleri ar schlihwiti, wihna kanni ar dohst preeksch Deewa maifes, jaunus jaukus lukturus, jaunu leelu Bihbeli, 6 pahrus altara swezzu, krohna lukturis preeksch altara, un no preilenehm skunstigi ischuhthu baltu usklahju us farkanu altara apgehru. 6 mahzitaji, 2 no Sunnakstes, Sezjes, Nerretas, Saukas un Birschu draudses mahzitaji, bija atnahfuschî us muhsu gohda deenu, dauts mihli kaimini no kungeem un Latweescheem, zitti ir no labba tahluma, lihdsjeetigâ mihlestibâ muhsu preeku wairoja, dauts sianteni no muhsu paschas draudses, kas tikko te mihlu deeninu warreja fagaidiht, bija fapulzejuschees. Tad effam daschu mihlu Deewa wahdu dirdejuschî, tad effam preezigi dseedajuschî, un palustinatâ firdi itt no preeka noraudajuschees. Sunnakstes wezzakais mahzitajs Stenders, kas prahwesta weetâ no waldibas eezelts, basnizu eeswehtija Trihsweeniga Deewa wahrdâ. Pats Latweeschu, — Nerretas mahzitajs Bahzu draudsei spreddiki teize, Sezjes mahzitajs preeksch durwim

draudst apfweiginaja, un pehz altara dseefmas turreja. Dseedajam: „lâ spohschî spïhd mans Jesulinsch“ un „kamehr wehl Kristus Rehninsch buhs,“ un pee tahs dseefmas: „Gohds Deewam ween at pateikschan“ Ehrgelès pirmu reisi draudsei atskanneja. Ir 3 dseefmas us 4 balsim bes ehrgelèhm dseedajam; prohti: „Slawa un gohds muhsu Deewam no Rink, wifs lam ween dwascha irr, Deewu lai teiz,“ no Silcher, un „Kad tew peesauzu Kungs (28 Dahw. ds.) no Jaekel. Arridsan wiffem jauki patikke, kad wiffa draudse pehz swehtischanas pilnâ balsi dseedaja: „Nahz af debbesstehtiht,“ fo effam apradduschî ikfwehdeenahm Deewa wahrdus beidscht dseedahst. Ak lai nu tas scheligais Kungs Deews muhs wiffus usturr pee tizzibas, pee dsihwas tizzibas eelsch to Kungu Jesu Kristu, ka pee mums ta Deewa walsiba ne pastahw wahrdôs ween, bet rahdahs fawâ atjaunodamâ spehâ. Us to lai Binsch mums fawu swehtu Garru baggatigi dohd un mums to jaunu Deewa nammu tâ swehti, ka paschi arridsan tohpam atjaunoti firdi un dsihwoschanâ, ka Deewa Gars un Deewa wahrdi muhsu starpâ nospeesch to lepnibas un pasaulès garru, wiffu kahrumu un grehku kalposchanu, un muhs israhda Deewa un zilweku preekschâ lâ Jesus ihpaschi laudis, kas tschakli dsennahs us wiffu labbu, un lâ Deewa fahme, ustaisita us to stuhra akmini Jesu Kristu. Amen!

Luhdsam, lai Awischu lassitaji ne apnihst, tahdas sinas ar mihlestibas preeku usnemt; — tâpat ka fennak fawu tizzibas beedru aisluhgschanas meklejam, tâ taggad kahrojam, lai ar mums kohpâ preezajahs. (1 Kor. 12. 26.). Weyrich.

Nahwes peemina.

Zirawas, Nahwes, Dunelkas un Wehr-gallu wezs mahzitajs irr mirris! Muhsu mihlais tehws Johann Christoph Wolters, kas 59 gaddi mums par gannu bijis, aisgahjis pee fawu Kungu un Pestitaju. Tai 14tâ Septembri faulitei no-eijoh, winsch weegli aismigge, 85 gaddi un 8 mehneschi wezs. Wolters 5 Reifereem swehreis un 4ras pa-andes Zirawas zeenigu kungu redsejis. Taggad peekuffis zella-gahjejs dufs jaukâ uppes kalnâ, ne tahf no Zirawas mahzitaja mui-

ſchas, tai weeta ko nelaiſis patš preeſch 38 gaddeem par kapſehtu eſwehtijis.

Wolteram bij gaiſch prahts, mudriba ſtrahdajoh, laipniga, mihliga ſirds, kas pratte preezatees ar preezigeem un raudaht ar raudadameem, dewiga rohka preeſch nabbadſineem, atraitnehm un bahrineem. Winſch bij gohdahs no ſaweem lungeem un no ſawahm draudſehm. Zirawā un Dunellā winſch labpraht fehrſe un bija preezigs un laimigs ar ſaweem lungeem fatiktees un isrunnatees. Zirawā, Dunellā un arri Wehrgallōs bija winna mihtaki draugi un laipnigi apkopheji un pahrtahjeji. Zirawas zeenigs kungs un wezs Wolters pahrtwehrſe mahzitaja muiſchu no wezzahm lohka ehzinahm, par muhru ſtaltu muiſchu, 2 tahſchu augſtu, ar muhretem ſtalkeem, laidarehm un flehtim. Wezzōs laiſkōs tur bij tik 4 leepas un ſmiſſchu klaijums bet nu maktigi lohki, ſeedoſchi krummi un dauds pukku puhki un ſaldas bumbeeres un wihna ohgu ſekkarus zaur lohgeem warr raut. Nelaiſa Schulza mahzitaja laiſka truhluſe maiſe un ehdamais, bet Woltera dſihwoſchanā wairs ne; jo winſch ſinnaja ſawas drumas labbi kohyt un pahrtaiſht par baggatu auglu ſemme.

Zirawas zeenigs kungs ar wezzu mahzitaju itt pir mee eezehle ſaweem laudim lohki teizamu **ſkohlū**, tahdu, ſur draudſes behrnus beš mafas mahzija. Pehz tam nelaiſis iſluhdſe Dunellā un Wehrgallōs tahdas paſchas ſkohlās. Dohr bē, Latweeſchu mahzitaja muiſchā dſimmiš, luhdſe Wolters Eſſeres lungu palihgā un eezehle Springera brangu teizamu ſkohlū. Winſch luhdſe un gahdaja ka Meldſeres behrni arri ſkohlā tohp mahziti un pa gohdam audſeti. Irmelawas leela ſkohlā, ko muiſchneeku beedriba preeſch Kurſemmes arrajeem zehluſe, un kas eekſch 18 gaddeem dauds ſimtu ſkohlmeiſterus iſaudſejuſe, irr zaur Zirawas wezza mahzitaja Woltera rakſtiſchanu un paſtahwigahm luhgſchanahm pehz winna padohma tappuſe. Deews Woltera wahrdeem atwehre lungu auſis un lohzija lungu ſirdis uš ſkohlahm*). Wehrgallu draudſei jauku baſnižu, ar

augſtu tohrni winſch no nelaiſa Wehrgallu kunga iſgahdaja. Wezzās dſeeſmu grahmatās Zirawas un Wehrgallu baſnižā jaw ſahle dſeedaht, kad žitās draudſes par welti wehl uš tam gaidija. Wezs Pilteneš praweekſs, Deews meelo winna dwehfeli, pee tam labbu padohmu dewe. Deews wehleja wezzam mahzitajam ehrgetu jauku ſkannu papreeſch Zirawas baſnižā, ſebbat Wehrgallu baſnižā ſagahdaht. Kā preezajahs winna tehwa ſirds, kad Zirawas zeenigs kungs, uš winna luhgſchanu ſaweem nowaddeem nabbagu nammu cetaiſija. Woltera ſelta ammata kahrſās 1849, kad 50 gaddus mahzitaja ammata bij peedſihwojis, atneſſe winna baſnižas apgahdatajs, Barons von Zoega Mannteuſel, winnam ſelta gohda kruſtu pee ſelta kehdehm no augſta Keiſera dahwatu un liſke to wezzam mahzitajam ap taklu uš kruhtim. Winnam wehl ſcheligš Keiſers žittas gohda ſihmes dahwinajis. Apprikku mahzitajš Grotš, Deewa wihrs ſpehzigs garrā, mihligš no ſirds, bija pahri par 40 gaddeem tam nelaiſam iħſts draugs un ſenn gaddeem winnam ſwehtu Jeſus meelaſtu ſneedſis. Tas pehz Zirawas jauna mahzitaja Latweeſchu lihku ſpredika, Wahzu draudſei pee Woltera ſahrka ſaldus mihleſtibas wahrduš runnaja un nelaiſi kā labbu zeeminu, tehwu un draugu gohdaja. Wezs Laidu leeklungš, Elehku mahzitajš, wezs Meldſeres kungs, un wehl dauds žitti bija Woltera mihtotaji. Un Meldſeres zeeniga mahte, kas atraitne palikluſe, ne peekufſe ſawa mirruſcha kunga draugam dauds gaddus labba darriht un to eepreezht.

Wezzam Wolteram jau preeſch 15 gaddeem ſaws dſihwes draugs nomirre, tomehr Deews winnam dahwinaja weenu meitu, kas apprezeta ar Neſeneri, Klaipehdas Lutteru mahzitaju, ar ſawahm 2 meitahm tam wezzumā bij ſirds preeks un palikke lihds nahwi. Deews un Zirawas zeenigs kungs, gahdaja Wolteram teizamu weetneeku, jauno mahzitaju Uttelmeijeru, kas nu jaw 7 un puſš gaddu ta firmgalwa paligs bijis un to kā dehlš mihlejis, apkohpis un ar aſſarahm pawaddijis.

*) Wolteru warr debweht par iħſto Kurſemmes kauſchu ſkohlū zehle, un tehwu; jo gaddu gaddeem gohda wihrs ar

to ne apnižis irr darbojees un publeſees, Kurſemmes kungs un mahzitajus ſkubbinabt, lai ſabl laudim ſkohlās želt, — un irr iſdewees gan. Kurſemmes laudis ne warr deegān tam var to pateikt. S-3.

22trā Septembertī daudš jenijami kungi, 6 mah-
 zitaji, raddi, pulks školmeisteru un leels kauschu
 pulks no paščas un no šweščahm draudšehm fawu
 firdš pateizibu un mihlestibu parahdidami, pawad-
 dija wezzu tehnu no basnizas us kappeem un ar
 fmišchu faujinahm šahrku aplahje, lai šwehti
 dušs, kas til šwehti darbojees un tā mihlejšis.
 1 Jahna gr. 4 16. Deewš irr ta mihlestiba, un
 kas eekšč mihlestibas paleel, tas paleel eekšč Dee-
 wa un Deewš eekšč winna.

Dserwē 30tā Septembertī 1858.

A. Bergmann.

Irlawas školhas gadda-šwehtki tai 1 Septembertī 1858.

„Labbī behrnš audšnabt.
 Mihkti tohš lai mahgahš veefveest;
 Školhā suhtibt, teem labvraht
 Deewu jaunās firdš eefveest.
 Tas irr pirmais školš, us labbu
 pagreest jaunelšichu dabbu.“
 Kurs. j. dš. gr. Nr. 174, 3.

Šhogadd preekšč septini fimts gaddeem Wahzu
 kophmanni no Bremenš pilšehta pee muhšu juhr-
 mallas atnahze un Daugawā — 4 juhdses no Mih-
 gas — tai weetā apstahjāhs, kur taggad Iškšilles
 muišcha ar fawu wezzu-laihu basnizu stahw. Woi
 kophmanni toreis šweščas semmes andešs labbad
 mekleja, jeb woi no juhras wehtras tee Daugawā
 eetreekti tappe, to ihsti šklaidri ne sinnam. Wahzee-
 ūscheem, kā jau mahzitai tautai, bij labba andele ar
 muhšu semmes eedšhwotajeem un tee šteidsahš at-
 pakka no šawas semmes zittas prezzes atkal atwest.
 Bet ohtrā reišē šchurp nahkdami, tee arri wehl ko
 lihds nehme, prohti, muhkus un šwehtus reisneekus
 lai tee Latweešcheem, kas toreis pagani bij, šchē
 kristigu tizzibu šluddinatu un tohs par Kristus mah-
 zekleem darritu. Wišs eefahkums irr gruhts, bet
 jo gruhts eekšč tizzibas leetahm. To jau šklaidri
 redšam tahš miffiones sinnas par miffionareem
 muhšu Latweešchu Awišēs lašfidami, kas ar leelu
 gruhtumu taggad tahšās semmes publejāhs paganeem
 Deewa wahrdu mahziht. Wehl jo gruhtaki bij to-
 reiš muhkeem Kursemmē, ka to šklaidri Schulza Kur-
 semmes stabstu-grahmatā lašsiht warram. Tizzibas
 deht bij daudš japuhlejāhs, bij jazihnāhs un ja-

lawo un tā til ar gaddu fimteneem Latweešchi pee
 šklaidrašas un labbas Deewa atšihšchanas nahze.
 Kad tas Deewa kalps Mahrtinšch Lutters Wahz-
 semmē kristigu tizzibu no zilweku wiltigahm mah-
 zibahm išklaidroja, tad arri pee Latweešcheem Kur-
 semmē un Widsemmē Kattofu tizzibu atmette un
 Ewangeliuma tizzibu peenehme. Itt ihpašchi no
 ūchi laika Latweešchi jo šklaidraki Deewu pašiht mah-
 zijahš. Pats pirmais Kursemmes leelškungš Gott-
 hardš Kettlers likte 70 basnizas, mahzitaju muiš-
 ūchas un dasčas školhas zelt. Mahzitaji apgahdaja
 laudim katkismu, dšeesmu grahmatu, pahrtuloja
 Bihbeli Latweešchu wallodā, šaraktiija špreddikš
 grahmatas un dasčas zittas derrigas grahmatas.
 Muhšam peeminnamš un augsti zeenijams Keisers
 Aleksanders I. pats us Jelgawu tai 30 August 1818
 gaddā atnahkdams Latweešcheem brihwestibu dewe un
 pawehleja us ik tuhtštoščahm dwehšehehm 1 školhu
 zelt. Kursemmes muišneeku suhtiti us Landagu
 ūanahkuschchi, nošpreede ihpašchu školmeisteru školhu
 zelt, kur jaunelki no wišahm Kursemmes mallahm
 warretu ūanahkt un par školmeistereem mahziti tappt.
 Tahda školmeisteru školha preekšč wišas Kursem-
 mes un arri kā pagasta behrnu školha preekšč teem
 6 Ritterschaptes pagasteem tappe Irlawā ūstai-
 ūita. Šchi školha šhogadd fawus 18tus gadda-
 šwehtkus šwinneja. Šchi deena irr us 31 Augusta d.
 nolikta, bet kad nu šhogadd šwehtdeenā eefritte un
 mahzitaji kā arri daschi školmeisteri, kam ehrgel-
 neeka jeb kštera ammatš Deewa kalposchanas deht
 ne warretu tur buht, tad šhogadd školhas-šwehtki
 pirmdēenā, tai pirmā Septembertī tappe šwinneti.

(Turplikam wairaf).

Woi tu peederri pee teem Deewa- bihjigeem?

Tā prašija pee galda ehdoht, kahds wihrs ohtru
 tā kā nizzinadams un apšmeedams, kad tee par gar-
 rigahm leetahm bij eefahkuschchi šarunnatees. Šchis
 pretti: „Woi tad tu peederri pee teem besdeewi-
 geem? Starp Deewabihjigeem un besdeewigeem
 zittu wairš naw.“ Šchis wahrds to gudrineeku tā
 apkaunoja, ka tas itt kā mehms palikke, un tas ne-
 weenu wahrdu wairš ne warreja atbildeht. P. U.

B r i h w d r i š k e h t.

No juhrmallas-gubernements augstas waldischanas pufes: Dberereri G. Blaeſe, Jensor. Jelgawā, tai 6. Oktober 1858.
 No. 183.

XXII. Par Deewa walstibu paganu starvá.

6. Kineseru - femme jeb Kitai*).

(1).

Jahn. parabb. 3, 17 u. 18. Tu falki; Es esmu baggats un baggats tappis un man nefas ne wajaga un tu ne sinni, ka tu effi bebdis un noschebjams un nabbags un alks un falks. Es tew padohmu dohmu, ka tew no mannim buhs pirkt selu, kas aggüni irr isbedsinabts, ka tu tohpi baggats, un baltas drebbes; ka tu tohpi apgehrbts un tawas falkibas launs ne tohpi redsehts, un fwaldi tawas azzis ar azzu - sahlehmu, ka tu warri redseht.

Mihlee lassitaji, ar scheem wahrdeem tas Sw. Gars iklatram zilwekam, kas wehl no wiffas firds naw atgreesees pee ta Pestitaja Jesus Kristus, rahda un mahza, zil tabda zilweka prahts irr lepns un kuhtrs, zil maj tahds pats no sewis ilgojahs pehz pestifchanas, pats turredamees par labbu un taisnu un wiffai ne atfihdams fawa pascha launuma un grehku pohstu. Ak, teescham mums kristiteem laudim pee scheem wahrdeem wehl dauds jamahzabs, un jebfchu mums no masahm deenahm ta taisnibas un schehlastibas faule Kristus irr uslehkusi, kas muhsu prahtu warr gudru darricht un muhsu azzis gaischas, ka warram atrast to pestifchanu no grehkeem un sawas kahjas lohziht us ta zella ta meera: tomehr ir mehš pehz sawas eedšintas grehka-dabbas dohdamees us lepnibu un pascha taisnoschanu; mehš ne rekti tihšchâ prahtâ atgreeschamees no Kristus un winna fw. wahrda flaidra gaischuma un

paleekam sawâ grehku - tumšibâ, to tumšibu wairak mihlodami ne kâ to gaischumu, tadeht ka muhsu firds, muhsu wahrdi un darbi irr launi. Zo kas dohdabs us launu, tas to gaischumu eenihd un nehht preeksch gaismas, ka winna darbi ne tohpi isfunniti (Jahn. Ev. 3, 19 u. 20). Kad nu mums par few pascheem, lai buht kristiteem, schi leeziba jadohd, ka winni wirsü peeminneti Deewa wahrdi irr flaidra pateesiba, ka nu wehl wairak wiffi pagani paschi ne sinnoht tahdu leezibu par few dohd, kas sawâ firdi un prahtâ bes nekahdas apgaismoschanas wehl palikkuschi? Bet zil mehš lihds schim no paganu nitnas un tumšchas buhschanas jaw dab - bujuschi sinnaht, pee neweenas no schahm paganu tautahm grehziiga zilweka lepnibu, pascha pa - augstinaschanu til flaidri ne redsam, kâ pee tahs tautas, pee kurras schoreis juhs gribbu west. Un kahda irr schi tauta? Za irr gluschi sawada no wiffahm zittahm, kas semmes wirsü dšihwo, un sawâ mallâ tâ eetaisjuschees, it ka sawâ ihpaschâ pasaulé dšihwotu, atschkirti no wisseem zitteem laudim pee - eeschanas pee sewis ne wehledami, neds pehz zitteem prašidami. Pehz sawa prahta winneem peeteek ar few pascheem ween, un labbaki kâ pee winneem pascheem winni dohma, ka par wiffu pasauli ne warr buht, neds eeksch laizigahm, neds eeksch garrigahm leetahm. Tee irr Kineseri jeb Kitai - laudis, par kurreem taggad jums gribbu stahstih.

Biju gan zittahrt apneheemes, mihlee lassitaji, juhs wehl tabtak west pahr tahm zittahm fallahm, kas leelâ Kluffâ juhrâ iskaisitas; bet kad muhsu Uwifes pa brihscham Kineseru walsts irr peeminneti un nupat karsch Calendereem un Sprantscheem prett scho walsti bij zehlees, tad warrbuht zittam - no

*) Kas gribb paschafas sinnas dabbubt par scho semmi un winnas eedšibwotajem, tam wehlejam lassihb Schulza mahzitaja kebti teizamo grabmatu: Ašias lantkahrtes isitabrischanu no 78-91 lapp. Gr.

jums patiks no schahs tautas ko dsirdeht. Bihstohs arri, ka warrbuht daschs labs ne apniftu, arweenu no teem fallu - laudim, kas leela Kluffa juhra, lasficht; jo tee sawa starpa gandrihs irr weenlihdfigi, un Kristus Ewangeliums gandrihs weena un tai pascha wihsse pee winneem nahzis un no winneem peenemts. Pamettisim nu schohs fallu-taudis un apmeklesim Kitai-semmi un winnas eedfihwotajus.

Kinas jeb Sinas jeb Kitai-semme, ka Kreewi to nosauz, peederr pee Afijs pasauls dalkas. Ta stahw us rihta pussi un irr patte beidsama Afijs dalka. No seemela pusses Amures uppe to schkirr no Sibiras, no walkara pusses gan leeli smilfchu tulfneschi gan tee wissu-augstaki kalni, kas pasauls, prohti tee Imalaja-kalni scho semmi schkirr no zittahm Afijs semmehm, un no deenas-widdus un rihta-pusses Indiah juhra un leela Kluffa juhra to apnemem. Luhdsami eeskattetees labbi Afijs lantkahrte, ka juhs ar scho semmi warrat eepafihstees. Schi semme irr leela un platta, pufsohtru reis tif leela ka wissa Ciropa, prohti lihds 300 □juhdses plattuma, bet pehz sawu eedfihwotaju skaitla ta wiffuleelaka par wissu pasauli, jo tur dsihwo kahdi 360 miljoni zilweku. Ne gribbu to paschi isstahficht, kahda schi semme, kahdi tur maktigi kalni, kahdas tur par warru leelas uppes — tahs leelakas irr Dango-uppe un Zantsekiang-uppe, schi 700 juhdses, winna 500 juhdses gara, — kahdas tur pasaul leelas pilsehtas — ta leelaka irr Bekinga ar 2 miljoni wairal eedfihwotajeem; te pats Kinas Keisers sawu lepnu pilli tur. Par wiffahm schahm leetahm juhs jau peeminnetä Schulza grahmatä deefgan paschas sinnas warrat atrast. Arri par teem laudim kahdi winni pehz sawas ahriegas buhschanas irr, tai pascha grahmatä irr stahstihst. Gribbu tiffai peeminneht, ka winni naw leeli no auguma bet stipri gan, un ja kahds resns un tauks ka weprs, jo teizams. Waigs teem tumfschi dselstens, luhpas un degguns resns un plats, azzis masas un eeschlehrsahm stahw no degguna us dennineem; bahrides teem ne zil un galwa itt plikka nozirpta, bet pascha galwas wirsu atstahj leelu garru bifi. — Bet kas mums te wissuwairal ja-apzerre, irr scho lauschu garriga buhschana, winnu mahnu tizziba un dsihwe nitnu grehku pilna. Par Kinese-

reem wissnotak jafakka, ka irr tumfschi pagani, un tadeht paschi jo flittaki, ka winni paschi ne ween turrabs par jo labbeem un gudreem un taifneem, bet ka winni ne buht ne atfihst sawus grehkus un tadeht pehz pestifchanas ne mas ne ilgojabs, nedf arri par kahdahm garrigahm leetahm ne behda ne pawiffam. Ja tu kahdam Kineserim stahsti woi par debbesi woi par elli, tad winsch tewi gan klausfhs bet pehz fakka: kas tur irr bijis, kas to redsejis? Mums peeteek schi pasauls. Lai zitti nabbadsimi, kas muhsu semme ne dsihwo, pehz tahdahm leetahm prassa; mums, kas to pasauls pukli turram — ta winni aklamä leelischanä nosauz sawu walsti — mums to ne wajaga. Gan arri pee Kinesereem atraddisi elka-deewu nammus un preesterus un uppurus un pahtarus; bet wiss tas, kas pee Deewa kalposchanas peederr, winneem pee firds wis ne eet; winni taydas leetas darr un zeen, ka weenreis ta irr wehlehts un aprasts no tehwu tehweem. Zil pee winneem irr mas Deewabihjafchanas, to tu warri redseht no ta, ka winni dohma pahtarus turreht tahda wihsse, ka winni kahdu luhgschanu usrahta us papihra strihpi un peeseen pee kahrtas, lai wehjsch to wizzina, jeb peeleeek pee sudmallas rittineem. Lai tif kustahs un greeschahs, kamehr paschi zittu kahdu leetu darra jeb ar draugeem farunnajahs, woi lamma woi lahd. (Woi starp kristiteem arri daschkahrte tahdi laudis ne atrohnahs, kas luhpu-kustefchanu un rohku-falifschanu par patihkamu Deewa luhgschanu turr, jehschu winnu firds tahlu nohst no ta dsihwa swehta Deewa un launahm dohmahm ar grehzigahm kahribam pakkal dsennahs)? Kad zilweka firds no ta dsihwa Deewa ne sinnahs, ko tad lihds wissa zitta gudriba un manta? Arri tee Kineseri eefsch wiffahm pasauls gudribahm no wezzu wezzeem laikeem labbi mahziti; tee zittas leetas un skunstes jaw fenn papreeksch sinnajuschu un walkajuschu pirms mehs tohs isgudrojuschu; prohti: grahmatas drikkeht, fihschu un bohmmillas drehbes jo smalki isausst, leelus kanahlus un skunstigus uhdens zekus ihtaisht, ar pulweri schaut un ar kuggeem pa juhra braukt. Bet ko wissa tahda gudriba un skunste winneem lihds, kad no ta dsihwa Deewa nekä ne sinn, nedf no ta meera un preeka, no tahs firds lihgsmbas, kas irr eefsch Kristus, kad winni

arri ne behda neds ilgojahs par to? — Gan no pirma galla pee Kinesereem tà ne bij wis.

(Turplifam wairaf).

Gr.

Missiones draugeem.

Au jaw buhs wairaf ka gads, ka mehs jums mihskeem Awischi lassitajeem un missiones draugeem Latweeschu Awisès (Missiones sinnu Nr. 14. 1857) sinnu laiduschi par tahm dahwanahm, to juhfu kristigas rohkas atnessufchas, lai ta Deewa walstiba paganu starpà wairojahs un pee tam mihligi gribbedami peepalihdseht, lai tas Praweescha wahrds taptu peepildihts, kas fakka: Jes. 60, 3. „Arri tee pagani tawà gaischumà staigahs.“ Tadeht nu atkal gribbam jums isstahstih, tà schi pagahjuschá gaddà ar scho swehtu lectu Kursemmè gahjis. Gan arri stahstitutum par Widsemmi, bet wehl skaidras sinnas par to ne warrejam dabbuht; bet darrisim tà ka tahs buhs atnahkuschas, Jegahjuschá gaddà (no Jahneem 1856—57) no Kursemmes kahdi 8 simts rubeki fanahkuschi un us Wahsemmi pee tahm leelahm missiones beedribahm tappe nosuhritti. Taggad atkal no 1. Septembere 1857 lihds 1. Septembere 1858 no Kursemmes us Wahsemmes Lutteru tizzibas missiones-beedribahm ir nosuhritti: 1178 rubl. 52 kap. un wehl 42 rbl. 8½ kap. lahde atlikfuschees us nahkoschu gaddu; tas irr pawissam 1220 rubl. 60½ kap. f. (ween tuhst. diwisimt diwidemmit rubl.) un starp scheem irr 34 rubeki, kas no Widsemmes pee mums atsuhtiti. Schis dahwanas pehz mihlu deweju prahta tà irr isdallitas:

1) Us Lut. miss.-beedr. Leipzigà	irr nosuhritti	668 rbl. 22 kap.
2) Us " " " Ermanburgà	irr nosuhritti	16 " — kap.
3) Us " " " Bahselè	irr nosuhritti	106 " 50 kap.
4) Us Lut. miss. Krohnu Rihnas sem.	irr nosuhritti	301 " 80 kap.
5) Us " " Ahnu Awrikà	irr nosuhritti	86 " — "
		1178 rbl. 52 f.
Us nahkoschu gaddu lahde atlikfuschi.		42 " 8½ f.
Tas irr pawissam		1220 " 60½ f.

No scheem pee Neandera mahzitaja Zelgawà irr atstelleti 520 rubl. 52 kap. un no Awischi lassitajeem pee Schulza mahzitaja Zelgawà atsuhtiti 7 simts rubeki un 8½ kap. f. n.

Ar swehtu preeku no schis sinnas warram redseht, ka schis swehtais darbs, kas tam Kungam un winna fw. Ewangeliumam par gohdu un labbu tohp strahdahts, ir muhsu mihlâ tehwu-semmitè fahf eesafnotees un salkoht un schinni gaddà arri jaw wehl jo baggatus augtus fahf isdoht. Irr jauks kohks, to sinnam gan, bet arri tà rahdahs, ka ta semme dauds mas gan arri naw til flakta, ka missiones kohks warrejis par pahri gaddu eesafnotees un tahdus augtus isdoht. Tas Kungs un ihstais dahrneeks to wehl jo augligu darris ar Sawu swehtibu, tà ka ir nahkoschòs gaddòs augtu papilam warrehs redseht. To luhdsam un tizzigi gaddam. Lai tas Kungs baggati swehti kristigu deweju rohkas un winnu firdis apdahwina ar to Deewa schehlastibu eeksch Jesu Kristu.

— 3

Janna sinna.

Calenderi un Sprantschi to kareu ar Kinesereem beiguschu un dabbujuschu to gribbejuschi ar saweem fuggeem un wehl gribb eet us Japanas Keisera sallahm un tur draudisibu un andeli eetaisih ar scho baggatu semmi, kur tà no Afiass isstahstischanas sinnafeet. — Giropas tautahm ne bij brihw nahkt ar saweem fuggeem. Tad Sprantschi ar kareu fuggeem un kareu-spehku gribb eet us Rokinkinas walsti, Pakkat-Indià, un to ar kareu pahmahzih tamdeht, ka schi paganu semmè, kur kristiga tizziba jaw itt labbi bij eetaisijusees un missionari darbojahs, tee nabbaga missionari un Kristus tizzigee breefmigi tohp wajjati un aplauti. Sprantschu fuggi papreekschi gribb no-eet us Manillu, Bilippinu fallàs Kluffà juhrà (flattees Afiass lantkahrte kas Spanijeree mpederr). — un tur us kareu wissu sagahdaht arri 10 tuhst. kohka buhdes preeksch saldateem tur gribb list ustaisih; jo tà rahdahs, ka Sprantschi Rokinkinas semmi ne ween pahmahzih bet tur arri gribb usmestees un tad to kristigu tizzibu tur gruntigi eetaisih.

— 3.

Zuhdu tautas pasfubbinaschana tizzeht eefsch Kristu.

- 1) Welti, welti! Zuhdu tauta,
Welti faukta: Israëls!
Kapebz fnaud itt là nofauta,
Un to wahrdu welti nefs?
Ußklaufees kas irr notizzis
Betlemé! ka Deews bij lizzis
Sinnu doht zaur engeteem
Betlem's lohpu ganntaem.
- 2) Atweht azzis — aufis dŕirdi —
Ußflattees tohs brihnumus!
Pahrſchell puſchu zeeto ſirdi,
Kad ta ne irr atſinnu?
To kas debbeſe - pill' atſahje
Lohpu fillé gulleht gabje;
To, kam wahrds irr „Jesus Krists,“
Kas zaur tewi kruſtá ſiſts.
- 3) Tizzi eefsch to kruſtá ſiſtu,
Aufihs tew dauds ſwehtibas!
Winfch ne gribb 'a tu eekriſtu
Elles mohfu - waimaná;
Tizzi! atwehrr ſirdi waká
Bubs tew arr' pee winna dalka! —
Bet ja tu ne tizzeſt,
Ellé mohkas zeetiſi.
- 4) Winſch bij nahzis tewi abriſteht,
Tawá ſtarpá gaismu neſt,
Wiſſus tawus grehkus deldeht,
Tewi meera - pill' weſt;
Bet tu winnam ſewi leedſi,
Pabrgalwibai ſirdi ſneedſi
Turredama ſaunu prahſt
Winnu ſew ne laidees klaht.
- 5) Kapebz nihſti tahdu draugu,
Kas ſpehſj darriht brihnumus?
Kas iſpohſta grehfu - raugu,
Mahza Deewa liſkumus.
Ko winſch dewe Sihnas ſalná,
Lai tohs zeen' ka ne tohp ſauná;
Bet tohs pee ſew turroht klaht
Schliſſti ſawu ſird' un prahſt.
- 6) Tahdu draugu, kas nowehte
Raſtu, kam bij uſfranta;
Mirronus no kappeem zehle.
Krohpluſ, tiſluſ dſeedeja;

Altweegloja bauſku lahtus
Iſſfaldrodams ſwehtus ſtahtus,
Ko jaw ſenn uſrakſtiſſchi
Mohſus, un tee praweeſchi.

- 7) Tizzi, ne fnaud wairs! woi dŕirdi?
Winfch wehl tewi ſanz pee ſew;
Zellees, pahrſchell zeeto ſirdi,
Tanni winſch lees elji tew
To, kas pluht no winna wahtim.
Ar to ſwaidi ſew zaur zaurim:
Tad tu paſſi? kas winſch irr,
Kas mums wiſſeem lain' peeſchirr.
- 8) Tad wairs winnam ſew ne leegſi
Gaudams: „Abrams muhſu tehws!“
Tad tu winnam rohkas ſneegſi
Brehdams: „ellé grimſtam mehſ.“
„„Iſranj muhſ no wella naggeem,
„„Darri muhſ par taweem draungeem!““
„Tawus wahrduſ klaufiſim,
„Tew ween paſſat ſaigafim!“ —
- 9) Tizzi! buſſi ſchliſta lohſcha,
Tad tu ſohdam iſbehgſi!
Tad ar preeſu, glihta drohſcha,
Jesus preeſſchá ſta'weſi;
Tad winſch, kad us teeſu nahzihs,
Peeminneht wairs ne eefahzihs,
Kadeht winnu ſaiſtiſi,
Un pee kruſta mohziſi. —
- 10) Al ta ſchliſta ſwehta - ſtraume
Kas no Jesus iſtezzeja, —
Kurru tu nelſſe gaumé,
Kad ta tewi traipſija —
Maſgahſ tawu ſirdi, rohkas,
Kahjas, galwu, ſlahpehs mohkas
Kurrás, ja ne tizzeſi,
Mohfu waidas waideſi! —
- 11) „Tad nu mihtais augſtats ahrſte!
„Kas preeſſch mums nomirris eſſ',
„Peenemm, ſchliſti, un iſahrſte,
„Wiſſus kas tew ſirdis neſſ!
„Tá ka zeedams kruſta - nahwi,
„Wiſſus muhſ no elles rahwi,
„Tá nu arr' pee ſawa gohd:
„Dallibu mums wiſſeem dohd!“

M. Abg.

S i n n a.

No ſirds pateizam par dabwanahm, kas mums preeſſch miſſionareem atſubtitas 1) No G. 3. w. draudſes 3 rubl. 40 kap. 2) No 3. 1. g. w. s wehl 80 kap. — Tè darru ſinnanu, ka tabſ Wahzu miſſione lautſahrtes itt abtri tappe iſpirtas Ribgá un pee mannim un nu wairs naw dabbutamas. Ja no Wah emmes wehl dabbutim, tad Awifeſ iſfluddinaſim. — 3.

B r i h w d r i k k e h t.

No juhrmaſſas - gubernementis augſtas waldiſchanaſ puffes: Oberebrerl G. Blaeſe, Jenſor. Jelgawá, tai 14. Oktober 1858.
No. 186.